

3 Μία γλωσσολογική (διαγλωσσική) έρευνα με Ψηφιακά Μέσα (Εφαρμογές): «Ψευδοφιλία» γερμανικών/ελληνικών

Αμαλία-Μαρία Φύκα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία εξετάζει το γλωσσολογικό φαινόμενο της «ψευδοφιλίας» μεταξύ της γερμανικής και της ελληνικής γλώσσας. Για την έρευνα του φαινομένου αναπτύχθηκε ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι ως εργαλείο/μέσο έρευνας. Επιπλέον χρησιμοποιήθηκε ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, το οποίο έχει διπλή λειτουργία: το να συλλεχτούν πληροφορίες σχετικά με τους συμμετέχοντες του παιχνιδιού, ενώ επιπλέον λειτουργεί και ως μια αξιολόγηση των συμμετεχόντων στο παιχνίδι. Οι συμμετέχοντες ήταν φοιτητές/-τριες του τμήματος Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ήταν συνολικά 41 φοιτητές/-τριες, από τους οποίους οι 21 ήταν μονόγλωσσοι και οι 20 δίγλωσσοι. Στο πλαίσιο αυτό εξάγονται συμπεράσματα όσον αφορά την «ψευδοφιλία» συγκριτικά και με τις δύο ομάδες συμμετεχόντων.

A linguistic (interlingual) survey with Digital Media (Applications): 'False friends' German/ Greek.

Amalia-Maria Fyka

Abstract

The present linguistic work examines the linguistic phenomenon of 'false friends' between the German and the Greek language. For the survey of the phenomenon an electronic game is developed as instrument. In addition, a web-based written questionnaire is used, which has a dual function: to gather information about the participants of the game as well as to function as an evaluation of the game from the participants. The participants were students from the School of German language and literature in Aristotle university of Thessaloniki. They were in total 41 students, of whom 21 were monolingual and 20 bilingual. In this connection conclusions are drawn, as far as 'false friends' in comparison to both groups are concerned.

0 Εισαγωγή

Η παρούσα ανακοίνωση πραγματεύεται το γλωσσολογικό φαινόμενο της «ψευδοφιλίας» μεταξύ της γερμανικής και ελληνικής γλώσσας.

Υπό τον όρο «ψευδοφιλία» ή «ψευδοφίλες μονάδες» ή αλλιώς «ψευδοφίλες λέξεις» νοούνται ζεύγη λέξεων από δύο γλώσσες (διαγλωσσικές λέξεις) που έχουν παρόμοια ή ίδια μορφή,

καθώς και ίδια γραμματική λειτουργία, δηλαδή μοιάζουν ως προς το σημαίνον αλλά όχι ως προς το σημαινόμοιο, έχοντας συνεπώς διαφορετικό σημασιολογικό περιεχόμενο. Υπάρχουν διαφορετικά είδη «ψευδοφιλίας». Η «ψευδοφιλία» αποτελεί έναν τομέα της γλωσσολογίας. Ανήκει στα λάθη μετάφρασης και διαγλωσσικά λάθη και οδηγεί σε λάθος μετάφραση (Parianou, 2000).

Για τον όρο των «ψευδόφιλων» υπάρχει επιστημονική αντιπαράθεση μεταξύ των γλωσσολόγων. Υπάρχουν αρκετοί που χρησιμοποιούν άλλους όρους για να περιγράψουν την ισοδυναμία της μορφής και όχι του περιεχομένου. Ενδεικτικά οι Todorov - Ducrot (1975) και Hausmann (1990) θεωρούν τα «ψευδόφιλα» ως προέκταση των ομωνύμων, ενώ οι Lipczuk (in Göppinger Arbeiten zur Germanistik 457, 1987) και Henne (1972) ως ταυτώνυμα. Ο Hengst (in Zeitschrift für Slawistik 22, 1977) στηριζόμενος στον Gottlieb χρησιμοποιεί τον όρο «αναλογώνυμο». Τέλος, η Bussmann (1990) χρησιμοποιεί τον όρο «παρώνυμο» και η Αναστασιάδη-Συμεωνίδη (1994α) τον όρο «διαγλωσσικά παρώνυμα».

Σύμφωνα με τους Kroschewski (2000), Hayward και Moulin (1984) οι «ψευδόφιλες» λέξεις διακρίνονται σε δύο μεγάλες ομάδες: τους διαγλωσσικούς και τους ενδογλωσσικούς «ψευδόφιλους». Οι διαγλωσσικοί «ψευδόφιλοι» διακρίνονται ανάμεσα σε ορθογραφικούς, φωνολογικούς, μορφολογικούς, σημασιολογικούς, συντακτικούς, ιδιωματικούς, πραγματολογικούς και κειμενογλωσσολογικούς «ψευδόφιλους», ενώ οι ενδογλωσσικοί «ψευδόφιλοι» διακρίνονται σε διαχρονικούς και συγχρονικούς «ψευδόφιλους». Η παρούσα ανακοίνωση επικεντρώνει την έρευνά της στους διαγλωσσικούς «ψευδόφιλους» και πιο συγκεκριμένα στους σημασιολογικούς, οι οποίοι αποτελούν και τον πιο συχνό τύπο.

Ενόψει του φαινομένου της «ψευδοφιλίας» διεξήχθη μια έρευνα, τα αποτελέσματα της οποίας παρουσιάζονται στην παρούσα ανακοίνωση.

Για τη διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν τα Ψηφιακά Μέσα, επειδή προσδίδουν μια «παιχνιδιάρικη» ατμόσφαιρα. Επίσης, οι Νέες Τεχνολογίες κατέχουν υψηλή θέση στην σημερινή καθημερινότητα, ενώ παράλληλα η πλειοψηφία των ανθρώπων είναι εξοικειωμένη με αυτές (Le, Weber and Ebner, 2013).

1 Σημασία της έρευνας

Η παρούσα ανακοίνωση είναι σημαντική, διότι:

- 1) Το φαινόμενο της «ψευδοφιλίας» δεν έχει εξεταστεί επαρκώς επιστημονικά
- 2) Οι ψηφιακές εφαρμογές δεν έχουν ακόμα εισαχθεί στη σχετική βιβλιογραφία ως ερευνητικό εργαλείο.

2 Ερώτηση και υποθέσεις

Ξεκίνησα από τις ακόλουθες υποθέσεις:

- την ύπαρξη διαφορών μεταξύ των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων ατόμων αναφορικά με το φαινόμενο των «ψευδόφιλων μονάδων»
- τον κεντρικό ρόλο των Νέων Μέσων ως εργαλείο επαγωγικής έρευνας

Οργανώνοντας αυτές τις αρχικές υποθέσεις διατυπώθηκε και η ερευνητική μου ερώτηση:

- Ποια είναι η διαφορά μεταξύ των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων ατόμων αναφορικά με το φαινόμενο των «ψευδόφιλων μονάδων»;
- Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα Ψηφιακά Μέσα ως εργαλείο επαγωγικής έρευνας;

3 Μεθοδολογική Προσέγγιση

3.1 Διεξαγωγή της έρευνας

Η παρούσα έρευνα διεξήχθη στις 16 και 17 Μαρτίου 2017. Η έρευνα περιλαμβάνει 2 μέρη. Για τη διενέργειά της χρησιμοποιήθηκε τόσο μια εφαρμογή (App) όσο και ερωτηματολόγια. Αρχικά, οι συμμετέχοντες/-ουσες στην έρευνα καλούνται να απαντήσουν στις ερωτήσεις ενός ψηφιακού παιχνιδιού και εν συνεχεία σε ερωτηματολόγια.

3.2 Δείγμα

Οι συμμετέχοντες της έρευνας ήταν φοιτητές/-τριες από το Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Προέρχονταν από δύο διαφορετικά γλωσσικά περιβάλλοντα (μονόγλωσσα και δίγλωσσα άτομα), καθώς και από διαφορετικά εξάμηνα (2^ο και 6^ο–8^ο+ εξάμηνο). Στο πλαίσιο αυτό εξαγωγή συμπεράσματα αναφορικά με την «ψευδοφιλία» κάνοντας σύγκριση και με τις δύο ομάδες συμμετεχόντων, καθώς επίσης και με τις δύο υποομάδες τους (ανάλογα με το εξάμηνο φοίτησής τους: μεγαλύτερο ή μικρότερο). Συνολικά στην έρευνα συμμετείχαν 41 φοιτητές/-τριες: 21 μονόγλωσσοι, από τους οποίους οι 11 ήταν φοιτήτριες 2^{ου} εξαμήνου και οι 10 φοιτήτριες 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου, καθώς και 20 δίγλωσσοι, από τους οποίους οι 11 ήταν φοιτητές/-τριες 2^{ου} εξαμήνου (4 άνδρες και 7 γυναίκες) και οι 9 φοιτητές/-τριες 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου (2 άνδρες και 7 γυναίκες).

3.3 Εργαλεία έρευνας

3.3.1 Ερωτηματολόγια

Τα ερωτηματολόγια ήταν σε ηλεκτρονική μορφή και χωρίζονταν σε δύο ομάδες: Μονόγλωσσοι και Δίγλωσσοι. Οι ερωτηθέντες θα έπρεπε να επιλέξουν σε ποια ομάδα

ανήκουν και να συμπληρώσουν το αντίστοιχο ερωτηματολόγιο. Κάθε ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από κλειστού, ημι-ανοικτού και ανοικτού τύπου ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις διατυπώθηκαν στα ελληνικά, εφόσον οι συμμετέχοντες/-ουσες βρίσκονταν στην Ελλάδα, σε περιβάλλον ελληνικού πανεπιστημίου και ως εκ τούτου η πλειονότητά τους έχουν την ελληνική ως μητρική γλώσσα και θα ήταν προτιμότερο να εκφραστούν στη μητρική τους γλώσσα. Για την ηλεκτρονική παρουσίαση των ερωτηματολογίων χρησιμοποιήθηκαν οι φόρμες Google Drive [1], [2], [3].

Τα ερωτηματολόγια είχαν τη μορφή συνέντευξης και αποτελούνταν από 23 ερωτήσεις και 3 μέρη. Το πρώτο μέρος περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με τα προσωπικά στοιχεία των συμμετεχόντων (Ερωτήσεις 1-10), ενώ το δεύτερο μέρος συγκεκριμένες πληροφορίες ανάλογα με την ομάδα τους (Μονόγλωσσοι ή Δίγλωσσοι) (Ερωτήσεις 11-17). Τέλος, το τρίτο μέρος ήταν μια ανατροφοδότηση της έρευνας, δηλαδή περιελάμβανε τις απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με τη συμμετοχή τους στην έρευνα (Ερωτήσεις 18-23).

3.3.2 Παιχνίδι

Το παιχνίδι αποτελούνταν από 18 ερωτήσεις και κάθε ερώτηση περιείχε 4 εναλλακτικές απαντήσεις με δυνατότητα επιλογής μίας απάντησης, από τις οποίες οι 9 ερωτήσεις περιελάμβαναν λεξιλόγιο υψηλότερου επιπέδου, ενώ οι άλλες 9 χαμηλότερου επιπέδου. Τα κριτήρια για τον διαχωρισμό των ερωτήσεων ελήφθησαν σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες, το οποίο καθορίζει την εκμάθηση συγκεκριμένου λεξιλογίου για κάθε επίπεδο γλωσσομάθειας (από Α1 μέχρι Γ2) [4]. Τόσο οι ερωτήσεις όσο και οι απαντήσεις του παιχνιδιού είναι διατυπωμένες είτε στα ελληνικά είτε στα γερμανικά και τα ζεύγη των «ψευδοφίλων» λέξεων που εξετάζονται είναι μεταξύ της γερμανικής και της ελληνικής γλώσσας. Ο χαρακτηρισμός των ερωτήσεων ως «εύκολες» ή ως «δύσκολες» σχετίζεται με το γερμανικό λεξιλόγιο, διότι η γερμανική γλώσσα αποτελεί για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες είτε ξένη είτε μητρική γλώσσα, ενώ η ελληνική είναι κατά κύριο λόγο μητρική γλώσσα. Η ηλεκτρονική μορφή του παιχνιδιού ήταν στη μορφή ενός κουίζ, ενώ η ηλεκτρονική του παρουσίαση πραγματοποιήθηκε μέσω της πλατφόρμας Quizizz [5], [6]. Στα πλαίσια προστασίας των προσωπικών δεδομένων των ερωτηθέντων και επειδή θα χρησιμοποιούνταν μόνο για επιστημονικούς σκοπούς, οι ερωτηθέντες αντικατέστησαν τα πραγματικά τους ονόματα με ψευδώνυμο και γι' αυτόν τον λόγο οι συμμετέχοντες/-ουσες έπρεπε πρώτα να δώσουν ένα ψευδώνυμο και μετά να πραγματοποιήσουν την είσοδό τους στο παιχνίδι και να λάβουν τον κωδικό του παιχνιδιού. Το σύστημα του παιχνιδιού επιλέγει τυχαία για κάθε παίκτη ή παίκτρια ένα άβαταρ. Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού δίνεται μετά από κάθε ερώτηση η σωστή απάντηση, ενώ δημιουργούνται κινούμενες εικόνες (animation),

μέσω των οποίων εκφράζεται η επιτυχία ή η αποτυχία στην εκάστοτε ερώτηση. Αξιοσημείωτο είναι πως για κάθε ερώτηση υπάρχει χρονικός περιορισμός. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται και η εξέταση του αυθορμητισμού των απαντήσεων από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες.

4 Δεδομένα έρευνας και επεξεργασία δεδομένων

4.1 Των ερωτηματολογίων

Έχουν ήδη αναφερθεί μερικά στοιχεία που αφορούν το δείγμα. Ωστόσο, κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστούν ενδεικτικά κάποια στοιχεία από τα 3 διαφορετικά μέρη των ερωτηματολογίων, ώστε να διαμορφώσουμε μια πληρέστερη εικόνα για το δείγμα μας. Η πρώτη ερώτηση έχει σχέση με την ηλικία εκμάθησης των γερμανικών και αφορά την ομάδα των μονόγλωσσων. Σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα η πλειονότητα των μονόγλωσσων ξεκίνησαν την εκμάθηση των γερμανικών από την Πέμπτη τάξη του δημοτικού και στα πλαίσια του σχολείου για 1-3 χρόνια και για 3-6 χρόνια, ενώ πάνω από το μισό των ερωτηθέντων έμαθαν τη γερμανική γλώσσα σε Κέντρο Ξένων Γλωσσών ή σε ιδιαίτερα μαθήματα για 3-6 χρόνια. Όσον αφορά την ομάδα των δίγλωσσων, η πλειοψηφία επικοινωνεί τόσο στο οικογενειακό του όσο και στο φιλικό του περιβάλλον με την ελληνική γλώσσα. Αξιοσημείωτο είναι, επίσης, πως οι περισσότεροι δίγλωσσοι φοίτησαν σε γερμανικό σχολείο για 1-3 χρόνια, ενώ σε ελληνικό σχολείο για 6-9 χρόνια. Το 60% των δίγλωσσων συμμετείχαν σε μαθήματα και στις δύο γλώσσες (ελληνικά και γερμανικά) στο σχολείο για 6+ ώρες την εβδομάδα, ενώ το 85% των συμμετεχόντων παρακολουθούσε εβδομαδιαίως μαθήματα και τις δύο γλώσσες για 1-3 ώρες σε Κέντρο Ξένων Γλωσσών ή σε ιδιαίτερα μαθήματα.

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν σχετικά με τα πλεονεκτήματα του παιχνιδιού, οι οποίοι ανέφεραν ότι υπάρχει πληθώρα, όπως η αυτοαξιολόγηση των ερωτηθέντων, η διασκέδαση, η ταχύτητα πρόσβασης, ο εμπλουτισμός γνώσεων κ.ά.. Όσον αφορά τα μειονεκτήματα, η πλειοψηφία υποστήριξε την άποψη ότι δεν υπάρχει κανένα μειονέκτημα, ενώ ελάχιστοι ανέφεραν πως υπήρχαν κάποια προβλήματα τεχνικής φύσεως, όπως παραδείγματος χάρη η πρόσβαση στο διαδίκτυο ή το να έχουν στην κατοχή τους συγκεκριμένο κινητό, όπως Smartphone για τη διεξαγωγή της έρευνας. Στην τελευταία ερώτηση αναφορικά με τα σχόλια/ προτάσεις, οι φοιτητές/-τριες σημείωσαν ότι η συγκεκριμένη έρευνα προάγει τη μετεκπαίδευση, ενώ για κάποιους κρίνεται σημαντικό να πραγματοποιηθεί η έρευνα και από μαθητές/-τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

4.2 Του παιχνιδιού

Όσον αφορά τα στοιχεία του παιχνιδιού, στο παιχνίδι χρησιμοποιήθηκαν 87 λέξεις, από τις

οποίες οι 52 ήταν γερμανικές και οι 32 ήταν ελληνικές. Από τις γερμανικές λέξεις, 28 ανήκουν στην κατηγορία των «εύκολων» ερωτήσεων, ενώ οι 24 λέξεις ανήκουν στην κατηγορία των «δύσκολων» ερωτήσεων. Από τις ελληνικές λέξεις, οι 16 ανήκουν στην κατηγορία των «εύκολων» ερωτήσεων, ενώ οι 19 λέξεις ανήκουν στην κατηγορία των «δύσκολων» ερωτήσεων.

5 Ανάλυση των δεδομένων

Μερικά από τα χρησιμοποιηθέντα στο παιχνίδι γλωσσικά ζευγάρια «ψευδοφιλίας», τα οποία θα εξετάσουμε και παρακάτω πιο εκτενώς είναι: *„Apotheke [7]–αποθήκη [8]“, *„Theke [9]–θήκη [10]“, *„Asbest [11]–άσβεστος [12]“, *„idiotisch [13]–ιδιωτικός [14]“. Στην πρώτη ερώτηση αναφορικά με τη σημασία της γερμανικής λέξης „Apotheke“, χρησιμοποιήθηκε το ζεύγος ψευδοφιλων λέξεων „Apotheke – αποθήκη“. Όπως ήταν αναμενόμενο –καθώς ανήκει στις «εύκολες» ερωτήσεις βασικού λεξιλογίου– η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε σωστά σε αυτό το ερώτημα και η σωστή απάντηση ήταν η δεύτερη επιλογή «φαρμακείο» [15]. Η λέξη „Lager“ [16] σημαίνει, μεταξύ των άλλων, «αποθήκη» και είναι συνώνυμη με την ελληνική λέξη «αποθήκη», καθώς επίσης και η γερμανική λέξη „Abstellkammer“ [17] που σημαίνει εξίσου «αποθήκη». Συνεπώς, η επιλογή αυτών των εναλλακτικών δεν ήταν τυχαία.

Ένα δεύτερο ενδεικτικό παράδειγμα από τις ερωτήσεις του παιχνιδιού αποτελεί η ερώτηση για τη σημασία της γερμανικής λέξης „Theke“ με το ζεύγος ψευδοφιλων λέξεων „Theke – θήκη“ και ανήκει στις «δύσκολες» ερωτήσεις. Η σωστή απάντηση ήταν η δεύτερη επιλογή, δηλαδή η ελληνική λέξη «πάγκος» [18]. Αρκετοί από τους ερωτηθέντες απάντησαν σωστά σε αυτό το ερώτημα με ποσοστό που ανέρχεται σχεδόν στο μισό των συμμετεχόντων και πιο συγκεκριμένα το 45,5% των μονόγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου και το 40% των μονόγλωσσων 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου απάντησαν σωστά. Στους δίγλωσσους τα ποσοστά αυξάνονται, με το ποσοστό των φοιτητών 2^{ου} εξαμήνου να ανέρχεται στο 63,6% και των δίγλωσσων 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου να ανέρχεται στο 77,8%. Όσον αφορά τις υπόλοιπες εναλλακτικές απαντήσεις, έδαφος κερδίζουν οι επιλογές «θήκη» και „Behälter“ [19] (που σημαίνει «δοχείο»). Το 18,2% των μονόγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου και το 30% των μονόγλωσσων 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου θεώρησαν σωστή την επιλογή «θήκη», ενώ τη γερμανική λέξη „Behälter“ επέλεξαν το 27,3% και το 20% αντίστοιχα. Από την άλλη πλευρά, το 27,3% των δίγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου έδωσε ως απάντηση την ελληνική λέξη «θήκη», ενώ τη γερμανική λέξη „Behälter“ επέλεξαν το 9,1% των δίγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου και το 22% των δίγλωσσων 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου. Τέλος, το 9,1% όλων των μονόγλωσσων επέλεξε την εναλλακτική „Etui“ [20] (που σημαίνει θήκη).

Η τρίτη ερώτηση αναφορικά με τη σημασία της γερμανικής λέξης „Asbest“ έχει να κάνει με το ζεύγος ψευδοφιλων λέξεων „Asbest – άσβεστος“ και ανήκει, επίσης, στις «δύσκολες» ερωτήσεις. Η σωστή απάντηση είναι η τρίτη εναλλακτική, δηλαδή η ελληνική λέξη «αμίαντος». Από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, οι οποίες ποικίλλουν, εξάγεται το συμπέρασμα πως η μεγάλη πλειοψηφία εξέλαβε ως σωστή απάντηση την εναλλακτική επιλογή «ασβέστιο» [21]. Πιο αναλυτικά, πάνω από το 54,5% των μονόγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου επέλεξαν την απάντηση «ασβέστιο» ως σωστή, ενώ το ποσοστό των μονόγλωσσων 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου για την ίδια απάντηση ανέρχεται σε 30%. Από τους δίγλωσσους το 27,3% 2^{ου} εξαμήνου και το 44,4% 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου έδωσαν την ελληνική λέξη «ασβέστιο» ως σωστή απάντηση. Μία εξίσου δημοφιλής απάντηση μεταξύ των ερωτηθέντων ήταν και η ελληνική λέξη «άσβεστος» που αποτελεί και το ζεύγος των ψευδοφιλων (27,3% των μονόγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου, 40% των μονόγλωσσων 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου, 36,4% των δίγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου και 22,2% των δίγλωσσων 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου). Οι εναλλακτικές απαντήσεις „Kalk“ [22] (που σημαίνει άσβεστος) και «αμίαντος» [23] επιλέχθηκαν από λιγότερο αριθμό ερωτηθέντων. Πιο συγκεκριμένα, μόνο το 9,1% των μονόγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου επέλεξε ως απάντηση τη λύση „Kalk“, ενώ το ίδιο ποσοστό της ίδιας ομάδας επέλεξε ως απάντηση τη λύση «αμίαντος». Οι μονόγλωσσοι 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου επέλεξαν ως λύση με ποσοστό 30% τη γερμανική λέξη „Kalk“, ενώ παράλληλα το 18,2% των δίγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου έδωσαν την ίδια απάντηση. Το 18,2% των δίγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου και το 33,3% των δίγλωσσων 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου επέλεξαν ως λύση την ελληνική λέξη «αμίαντος». Αξίζει να σημειωθεί πως παράλληλα με την ήδη αναφερθείσα θεωρία για το φαινόμενο της ψευδοφιλίας είναι εφικτή η δημιουργία του ζεύγους ψευδοφιλων λέξεων „Asbest – ασβέστιο“.

Το τέταρτο και τελευταίο ενδεικτικό παράδειγμα έχει να κάνει με το ζεύγος ψευδοφιλων «ιδιωτικός – idiotisch» με την ερώτηση αναφορικά με τη σημασία της ελληνικής λέξης «ιδιωτικός». Η σωστή απάντηση είναι η γερμανική λέξη „privat“ [24], δηλαδή η τρίτη επιλογή, η οποία επιλέχθηκε από σχεδόν όλους τους ερωτηθέντες, καθώς η ερώτηση ανήκει στις «εύκολες» ερωτήσεις. Μόνο το 9,1% των μονόγλωσσων 2^{ου} εξαμήνου και το 11,1% αντίστοιχα των δίγλωσσων 6^{ου}–8^{ου}+ εξαμήνου έδωσαν ως απάντηση την επιλογή της γερμανικής λέξης „idiotisch“ που αποτελεί και το ένα μέρος από το ζεύγος ψευδοφιλων. Τέλος, οι γερμανικές λέξεις „öffentlich“ [25] και „unpersönlich“ [26] σημαίνουν «δημόσιος» και «απρόσωπος» αντίστοιχα και δεν επιλέχθηκαν από κανέναν συμμετέχοντα.

6 Ερμηνεία των αποτελεσμάτων

Σωστές απαντήσεις έδωσε μόνο το 37,87% των μονόγλωσσων συμμετεχόντων μικρότερου εξαμήνου, το 44,44% μεγαλύτερου εξαμήνου και το 50% όλων των δίγλωσσων ερωτηθέντων –μικρότερου και μεγαλύτερου εξαμήνου–.

7 Γενικεύσεις

Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι όλοι οι συμμετέχοντες στην έρευνα εμφάνισαν μια δυσκολία στις απαντήσεις τους, ενώ οι μονόγλωσσοι μικρότερου εξαμήνου είχαν τη χειρότερη επίδοση. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει μια μικρή ποσοστιαία διαφορά μεταξύ των μονόγλωσσων μεγαλύτερου εξαμήνου και των δύο ομάδων δίγλωσσων, ενώ παρουσιάστηκε αμελητέα διαφορά μεταξύ των δίγλωσσων ατόμων (ανάλογα με το εξάμηνό τους). Παράλληλα, παρατηρήθηκε πως τα Ψηφιακά Μέσα δεν έχουν ισχύ μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς, αλλά και για ερευνητικούς. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων προέκυψαν και νέα ζευγάρια «ψευδοφιλών» λέξεων ακόμα και μέσα στην ίδια τη γλώσσα (τόσο γερμανική όσο και ελληνική).

Για περαιτέρω μελλοντική έρευνα προτείνεται να δοθεί αυτό το παιχνίδι σε νέους μαθητές/-τριες της γερμανικής γλώσσας τόσο μονόγλωσσους όσο και δίγλωσσους πρωτοβάθμιας, αλλά και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με σκοπό τη σύγκριση των αποτελεσμάτων για τυχόν διαφορές και αναφορικά με την ηλικία. Επιπλέον, μελλοντικά θα είχε ενδιαφέρον να μελετηθούν τα ίδια άτομα που ανήκουν στους μονόγλωσσους μικρότερου εξαμήνου με το πέρασμα των ακαδημαϊκών τους σπουδών για την επαλήθευση των αποτελεσμάτων ή την τυχόν βελτίωσή τους, καθώς και να διεξαχθεί έρευνα τόσο με μεγαλύτερο αριθμό συμμετεχόντων με σκοπό την ορθότερη επαλήθευση των αποτελεσμάτων όσο και με μεγαλύτερο αριθμό ανδρών ούτως ώστε να συγκριθούν και οι τυχόν διαφορές μεταξύ των δύο φύλων.

Βιβλιογραφία

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη Α. (1994α). *Νεολογικός δανεισμός της νεοελληνικής. Άμεσα δάνεια από τη γαλλική και αγγλοαμερικανική. Μορφολογική ανάλυση*, Θεσσαλονίκη, σ. 41.

Bussmann, H. (1990). *Lexikon der Sprachwissenschaft*. Alfred Kroner Verlag, Stuttgart, S. 560.

Hausmann, J.F. (1990). Das Wörterbuch der Homonyme, Homophone und Paronyme, in: *Wörterbücher. Ein internationales Handbuch zur Lexikographie, II*. Berlin-New York, S. 1120-1125.

Hayward, T./ Moulin, A. (1984). False Friends Invigorated, in : *Lexeter '83 Proceedings. Papers from the International Conference on Lexicography at Exeter, 9-12 September 1983*. R.R.K. Hartmann, Tübingen, pp. 190-198.

Hengst, K. (1977). Lehnwort-Internationalismus-Analogonym. Zur Semantik fachsprachlicher interlingualer Analogonyme im Russischen und Deutschen, in: *Zeitschrift für Slawistik* 22, , S. 250-259.

Henne, H. (1972). *Semantik und Lexikographie. Untersuchungen zur lexikalischen Kodifikation der deutschen Sprache*. De Gruyter, Berlin-New York, S.171.

Kroschewski, A. (2000). *False friends and true friends: ein Beitrag zur Klassifizierung des Phänomens der intersprachlich-heterogenen Referenz und zu den fremdsprachendidaktischen Implikationen*. Frankfurt am Main/ Berlin/ Bern/ Bruxelles/ New York/ Oxford/ Wien: Peter Lang.

Le S./ Weber P./ Ebner M. (2013). *Game-Based Learning, Spielend Lernen?* (Ausgabe: Ebner, Martin [Hrsg.]; Schön, Sandra [Hrsg.]: L3T. Lehrbuch für Lernen und Lehren mit Technologien. 2. Auflage.). [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: http://www.pedocs.de/volltexte/2013/8352/pdf/L3T_2013_Le_Weber_Ebner_Game_Based_Learning.pdf

Lipczuk, R. (1987). «Verbale Tautonyme lateinischer Herkunft in deutschpolnischer Relation», in: *Göppinger Arbeiten zur Germanistik* 457. Göppingen, S. 62-80.

Parianou, M. (2000). „Falsche Freunde“ im Sprachenpaar (Neu-)Griechisch – Deutsch/ Maria Parianou. Frankfurt am Main [u.a.]: Lang 240S. [Zugl.: Heidelberg, Univ., Diss., 1997], S. 17-20.

Todorov, T./ Ducrot, O. (1975). *Enzyklopädisches Wörterbuch der Sprachwissenschaften*. Übersetzung aus den Französischen. Frankfurt, S. 291.

Πηγές

- [1] *Google Drive*. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: drive.google.com
- [2] *Google Formulare*. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: forms.google.com
- [3] *Hinweise zum Einsatz von Docs–Editors–Hilfe–Google Support*. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: https://support.google.com/docs/answer/6281888?hl=de&visit_id=0-636361834346179295-498560856&rd=1
- [4] *Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Sprachen (GER)*. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.europaeischer-referenzrahmen.de/>
- [5] *Εργαλείο Quizizz: Fun Multiplayer Classroom Quizzes*. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <https://quizizz.com/>
- [6] *Hinweise zum Einsatz des Quiz im Unterricht: motivieren, trainieren und evaluieren*. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.ictvs.ch/index.php/de/unterrichten/unterricht-und-praxis/unterrichtsideen/263-des-quiz-pour-motiver-et-driller-2>
- [7] Το λήμμα „*Apotheke*“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Apotheke>
- [8] Το λήμμα «*αποθήκη*» και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexical/triantafyllides/search.html?lq=%CF%86%CE%B1%CF%81%CE%BC%CE%B1%CE%BA%CE%B5%CE%AF%CE%BF&dq=

- [9] Το λήμμα „Theke“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Theke>
- [10] Το λήμμα «θήκη» και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7&dq=
- [11] Το λήμμα „Asbest“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Asbest>
- [12] Το λήμμα «άσβεστος» και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%AC%CF%83%CE%B2%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%82&dq=
- [13] Το λήμμα „idiotisch“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/idiotisch>
- [14] Το λήμμα «ιδιωτικός» και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82+&dq=
- [15] Το λήμμα «φαρμακείο» και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=φαρμακειο&dq=
- [16] Το λήμμα „Lager“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Lager>
- [17] Το λήμμα „Abstellkammer“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Abstellkammer>
- [18] Το λήμμα «πάγκος» και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CF%80%CE%AC%CE%B3%CE%BA%CE%BF%CF%82&dq=
- [19] Το λήμμα „Behälter“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Behaelter>
- [20] Το λήμμα „Etui“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Etui>
- [21] Το λήμμα «ασβέστιο» και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%B1%CF%83%CE%B2%CE%AD%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BF&dq=
- [22] Το λήμμα „Kalk“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Kalk>
- [23] Το λήμμα «αμίαντος» και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%B1%CE%BC%CE%AF%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%BF%CF%82&dq=

- [24] Το λήμμα „*privat*“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/privat>
- [25] Το λήμμα „*öffentlich*“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/oeffentlich>
- [26] Το λήμμα „*unpersönlich*“ και η σημασία του. [Πρόσβαση από 17 Μαΐου 2017] Διαθέσιμο από: <http://www.duden.de/rechtschreibung/unpersoenlich>

Αμαλία-Μαρία Φύκα

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης («Γλώσσα και Πολιτισμός στο Γερμανόφωνο Χώρο», Κατεύθυνση Γλωσσολογία – Διδακτική, Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, ΑΠΘ)

Προπτυχιακή Φοιτήτρια του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Εκπαιδευτικός Γερμανικής Γλώσσας και Συντονίστρια (Coordinator) του Πρωτοβάθμιου Κύκλου στο μάθημα των Γερμανικών στο Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας (ΣΕΠ), Ηράκλειο Κρήτης

Ηλ. ταχ.: amaliafyka@gmail.com